

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методики дошкільної освіти

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ
ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ
(ПРАКТИКИ В ДОШКІЛЬНИХ ГРУПАХ)**

для здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти
спеціальності 012 «Дошкільна освіта»
денної та заочної форм навчання

Мукачево
МДУ– 2022

УДК 378.147.091.33-027.22:373.22/.24(072)(075.8)

Розглянуто та рекомендовано до друку науково-методичною радою Мукачівського державного університету протокол № 9 від 21 квітня 2022 р.

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри теорії та методики дошкільної освіти протокол № 12 від 22 березня 2022 р.

Укладачі:

Микуліна А.К. – старший викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти;

Русин Н.М. – старший викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти;

Черепаня Н.І. – к. пед. н., доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти;

Рецензент: Добош О.М. – к. пед. н., доцент кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти

М 54

Методичні рекомендації до організації та проведення практики педагогічної (практики в дошкільних групах) для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта», денної та заочної форм навчання / укладачі: Микуліна А.К., Русин Н.М., Черепаня Н.І. – Мукачево: МДУ, 2022. – 56 с. (1,92 д.а.)

Методичні рекомендації адресовані здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта», денної та заочної форм навчання для надання допомоги в організації та проведенні педагогічної практики в дошкільних групах, формування практичних умінь та навичок у здійсненні освітнього процесу з дошкільниками. У виданні розкрито зміст, завдання та особливості організації педагогічної практики, подано структуру і схеми аналізу різних видів занять та видів дитячої діяльності, критерії оцінювання результатів практики.

©МДУ 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. Мета і завдання практики педагогічної (практики в дошкільних групах)	5
2. Організація та керівництво практикою здобувачів в дошкільних групах	10
2.1. Організація педагогічної практики	10
2.2. Права та обов'язки здобувачів-практикантів під час проходження практики	11
2.3. Контроль за проходженням педагогічної практики	13
3. Зміст та програми практики педагогічної (практики в дошкільних групах)	15
3.1. Зміст практики	15
3.2. Програма педагогічної практики	22
4. Вимоги до звітності та підведення підсумків практики	30
4.1. Перелік індивідуальної звітної документації практики в дошкільних групах	31
4.2. Критерії оцінювання	32
4.3. Види діяльності та розподіл вагових коефіцієнтів	33
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	34
ДОДАТКИ	37
1. Зразки оформлення документації	37
2. Орієнтовна схема характеристики здобувача-практиканта	41
3. Орієнтовна схема звіту здобувачів	42
4. Структура та схеми аналізу занять і інших видів діяльності з різних розділів програми	43

ВСТУП

Педагогічна практика є обов'язковим компонентом фахової підготовки педагогів, важливим етапом їх професійного зростання. Вона забезпечує встановлення безпосереднього зв'язку між теорією та практикою. Ефективність педагогічної практики залежить від дотримання таких умов: теоретична обґрунтованість системи підготовки здобувачів вищої освіти до практики, навчаючий і виховний її характер, комплексний підхід до визначення завдань, змісту, форм і методів організації та проведення практики, забезпечення наступності та систематичності на різних етапах її проведення.

Педагогічна практика (практика в дошкільних групах) повинна допомогти здобувачам закріпити знання, здобуті у процесі вивчення теоретичних курсів, а також формувати вміння і навички організації режимних процесів, різних видів діяльності та занять з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей.

Педагогічна практика сприяє поглибленню і закріпленню теоретичних знань, формуванню умінь застосовувати знання в процесі вирішення педагогічних завдань в умовах реального освітнього процесу в ЗДО, формує вміння використовувати інноваційні технології.

В процесі виконання завдань практики у здобувачів-практикантів виховується любов до педагогічної професії, розвивається ініціативність та творчість, стимулюється прагнення до самовдосконалення.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ (ПРАКТИКИ В ДОШКІЛЬНИХ ГРУПАХ)

Метою педагогічної практики в дошкільних групах є оволодіння здобувачами вищої освіти сучасними методами, формами організації педагогічної діяльності, формування професійних умінь і навичок, необхідних для самостійного вирішення педагогічних завдань в умовах реального освітнього процесу в групах дітей дошкільного віку, виховання потреби в систематичному професійному самовдосконаленні.

Завдання педагогічної практики:

- Поглиблювати знання здобувачів з дитячої психології, дошкільної педагогіки та фахових методик; формувати уміння застосовувати теоретичні знання у виконанні педагогічних завдань в умовах реального освітнього процесу закладу дошкільної освіти;
- вчити творчо застосовувати набуті теоретичні знання і практичні навички при проведенні здобувачами-практикантами різних форм роботи та організації різних видів діяльності;
- формувати навички спостереження й аналізу педагогічної діяльності, визначати ефективність педагогічного впливу, проводити освітній моніторинг знань, умінь і навичок дітей дошкільного віку, здійснювати аналіз та самоаналіз різних режимних процесів;
- розвивати вміння до пошуку найбільш ефективних методів виховання і навчання дітей;
- формувати навички роботи з дитячим колективом з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей, а також роботи з батьками;
- виховувати оптимістичну професійну позицію, прагнення професійного самовдосконалення, бажання активно і творчо впроваджувати в практику роботи ЗДО кращі здобутки в галузі дошкільної освіти;

- розвивати професійні здібності у майбутніх вихователів, інтерес до професії педагога.

Здобувачі повинні **знати**:

- обов'язки вихователя;
- правила техніки безпеки та поведінки дітей у групі;
- особливості фізичного та психічного розвитку дітей дошкільного віку;
- особливості організації освітнього процесу в дошкільних групах;
- особливості організації режимних процесів та різних видів діяльності з дітьми дошкільного віку;
- особливості співпраці ЗДО з сім'єю.

В процесі навчальної практики здобувачі-практиканти повинні **вміти**:

- спостерігати освітній процес в дошкільних групах, аналізувати роботу вихователя та свою власну;
- проводити психолого-педагогічне спостереження за розвитком дитини дошкільного віку, визначати рівень розвитку;
- самостійно проводити різні види занять з різних розділів програми;
- організовувати різні види діяльності з дітьми дошкільного віку;
- налагоджувати взаємодію з родинами для забезпечення єдиних підходів до розвитку та виховання дітей дошкільного віку, проводити різні форми роботи з батьками.

У процесі практичної підготовки здобувачі освіти повинні набути такі основні загальні та професійно-педагогічні **компетентності**.

Інтегральна: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного віку, що передбачає застосовування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні:

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

Спеціальні (фахові компетентності)

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

КС-8. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі.

КС-12. Здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності.

КС-14. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості.

КС-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.

КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання

ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-02. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР-04. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-05. Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПР-06. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПР-07. Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-11. Бути знайомим з ознаками булінгу. Вміти використовувати прийоми попередження та протидії йому.

ПР-12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

ПР-14. Мати навички збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей.

ПР-15. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

ПР-17. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

ПР-18. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

ПР-19. Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.

ПР-20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

ПР-22. Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПЕДАГОГІЧНОЮ ПРАКТИКОЮ ЗДОБУВАЧІВ В ДОШКІЛЬНИХ ГРУПАХ

2.1. Організація педагогічної практики

Практика в дошкільних групах проводиться протягом п'ятого та шостого (ДФН) і сьомого та восьмого (ЗФН) семестру. Базою практики є ЗДО м. Мукачєво та Закарпатської області.

Перед початком практики кафедрою дошкільної педагогіки проводиться аналіз рівня готовності здобувачів до практики у формі методичного допуску, метою якого є аналіз рівня педагогічних знань та практичних навичок роботи з дітьми дошкільного віку, а також накопичення методичного матеріалу для практики. У «методичних скарбничках» практиканти можуть також подати зразки чи описи цікавих наочних посібників для роботи з дітьми дошкільного віку, створені самими чи запозичені з методичної літератури, журналів «Дошкільне виховання», «Палітра педагога», «Розкази онуку» тощо.

Проводиться настановча конференція, під час якої здобувачі ознайомлюються з програмою практики: керівники роз'яснюють мету практики, ставлять конкретні завдання, інформують про зміст діяльності під час проходження практики, форму звітності, критерії оцінювання тощо.

Режим роботи здобувачів під час практики визначається керівниками практики та узгоджується з правилами внутрішнього розпорядку бази практики.

Здобувач-практикант призначається в одну з дошкільних груп, у якій він працює протягом усього періоду практики за планом.

Тривалість робочого дня здобувача-практиканта – 4 години. Робочий день розпочинається о 8⁰⁰ год., закінчується о 12⁰⁰ год. (перша половина дня). Практика у другу половину дня розпочинається о 14⁰⁰ год., закінчується о 18⁰⁰ год.

На період практики в кожній підгрупі призначається староста, який веде облік відвідування здобувачами практики, організовує і координує роботу підгрупи, виконує доручення

керівника практики, методистів, адміністрації і працівників базового навчального закладу чи установи щодо організації і перебігу практики, інформує про консультації, семінари.

Послідовність і реалізація завдань практики відображається в індивідуальному плані проходження практики. Кожен практикант працює відповідно до свого індивідуального плану.

Протягом педагогічної практики практиканти ведуть щоденник педагогічних спостережень, у якому фіксують інформацію, необхідну для виконання завдань практики, висвітлюють хід їх виконання (згідно індивідуального плану проходження практики), в тому числі й роботу з вивчення та аналізу документації вихователя групи. Матеріали щоденника використовують для звіту про виконану під час практики роботу.

Педагогічна практика завершується підсумковою конференцією. У ході конференції практиканти звітують про свою роботу під час практики, дають узагальнений аналіз її результатів, обмінюються досвідом у формі презентації перебігу практики, обговорюють причини труднощів та висловлюють пропозиції щодо покращення практичної підготовки здобувачів до майбутньої професійної діяльності.

2.2. Права та обов'язки здобувачів-практикантів під час проходження практики

Здобувач-практикант *має право:*

- до початку практики отримати у закладі вищої освіти всі необхідні організаційно-методичні матеріали та консультацію щодо їх оформлення;
- вносити пропозиції щодо методичного забезпечення практики;
- одержувати від керівників консультації щодо організації і проведення різних видів і форм роботи з дітьми дошкільного віку;
- на подовження терміну походження педагогічної практики при наявності поважних причин та відповідних документів, що їх підтверджують.

Здобувач-практикант зобов'язаний:

- своєчасно прибути на місце практики і приступити до роботи;
- дотримуватись трудової дисципліни, правил трудового розпорядку, техніки безпеки та інших норм;
- проводити роботу на місці практики згідно з отриманим завданням у режимі роботи ЗДО;
- регулярно відвідувати керівника практики від ЗВО у дні його консультацій на кафедрі;
- виконати поставлені завдання у повному обсязі відповідно до програми практики та рекомендацій від ЗВО та ЗДО;
- нести відповідальність за якість виконуваної роботи;
- вчасно і на належному рівні оформити звітну документацію та скласти звіт з практики;
- захистити звіт практики у визначений термін.

До практики допускаються здобувачі які:

- до початку практики отримали у закладі вищої освіти всі необхідні організаційно-методичні матеріали та консультацію щодо їх оформлення;
- пройшли інструктаж з техніки безпеки та з питань охорони життя і здоров'я дітей;
- розробили папку-скарбничку з конспектами занять з різних розділів програми, різними видами ігор, розваг та інше;
- пройшли медичний огляд.

Після отримання допуску здобувачі отримують направлення на педагогічну практику в ЗДО, де працюють на посаді практиканта. Кожний практикант закріплюється на час практики за окремою віковою групою.

Здобувачі-практиканти повинні мати з собою такі документи:

- медичну книжку чи довідку з печаткою про допуск до роботи;

- направлення на педагогічну практику;
- методичні матеріали для роботи з дітьми дошкільного віку.

2.3. Контроль за проходженням педагогічної практики

Контроль за проходженням педагогічної практики організовує кафедра теорії та методики дошкільної освіти, керівники практики перевіряють документацію здобувачів, консультують їх, надають методичну допомогу.

Безпосередній контроль за роботою практикантів здійснює викладач кафедри, який здійснює керівництво практикою і вихователь-наставник від ЗДО.

Обов'язки керівника практики від ЗВО полягають у:

- наданні оцінки стану та відповідності баз практики основним вимогам, що пред'являються ЗВО до них, та визначенні рівня готовності їх для прийняття здобувачів-практикантів;
- забезпеченні проведення комплексу організаційних заходів перед відправленням здобувачів на практику, забезпечення їх необхідними документами: щоденником та програмою практики;
- складанні графіка виконання програми практики;
- забезпеченні завданнями щодо збирання практикантами матеріалів для виконання наукових досліджень;
- проведенні регулярних (згідно зі складеним і затвердженим графіком) консультацій;
- контролюванні дотримання термінів виконання завдань із практики, їх корегування при необхідності та складання звітів;
- перевірці звітів з практики і допуску їх до захисту;
- організації роботи комісії, що створюється на кафедрі для захисту матеріалів та звітів практики;

Керівництво практикою на робочих місцях здійснюється керівниками та провідними фахівцями ЗДО, які мають повну вищу освіту.

Основні обов'язки керівників практики від ЗДО – об'єкта практики

- організація робочого місця та створення необхідних умов для проходження практики; забезпечення практикантів необхідною інформацією про діяльність ЗДО;
- залучення здобувачів-практикантів до активної участі у роботі у закладі дошкільної освіти,
- забезпечення необхідними методичними матеріалами та технічними засобами;
- контроль за виконанням як окремих завдань, так і всієї програми практики в цілому;
- перевірка підсумкового звіту здобувача та оформлення відгуку.

3. Зміст та програма педагогічної практики (практики в дошкільних групах)

3.1.Зміст практики

Найменування показників	Галузь знань спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 12	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка	Обов'язковий Рік підготовки: 3
Модулів: 2	Спеціальність: 012 «Дошкільна освіта»	Семестр: 5, 6
Змістових модулів: 6		Практична робота: 120
Загальна кількість годин: 360	Перший бакалаврський	Самостійна та індивідуальна робота: 240
		Вид контролю: диференційований залік

5 семестр

Змістовий модуль I: Спостереження і аналіз педагогічної діяльності вихователя групи дітей дошкільного віку.

Програма педагогічної практики у дошкільному закладі передбачає проведення практикантами різнопланової організаційно-педагогічної роботи, обумовленої виконанням посадових обов'язків вихователя групи дітей дошкільного віку.

Самостійному проведенню освітнього процесу в групі передуює ознайомлення здобувачів-практикантів з дошкільним закладом, організацією його роботи. Практика розпочинається із бесіди з керівником дошкільної установи, у ході якої практиканти

отримують загальні відомості про заклад дошкільної освіти (його тип, вид, контингент вихованців, основні напрями освітньої роботи з дітьми, пріоритетні завдання, на розв'язання яких спрямована робота дошкільного закладу), дізнаються, на основі якої програми здійснюється навчання і виховання дошкільнят та які форми планування освітньої роботи прийняті в дошкільному закладі. Завідувач (директор) ЗДО проводить також інструктаж здобувачів щодо охорони праці та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку.

Основним змістом роботи практикантів на початку педагогічної практики є спостереження і аналіз педагогічної діяльності вихователя-наставника. Практикант вивчає режим дня групи, специфіку організації життєдіяльності та дітьми однієї з груп дошкільного віку. Особливу увагу слід звернути на своєрідність організації педагогічного процесу в тій віковій групі, в якій здобувач проходить педагогічну практику: комплектування групи, організацію інтер'єру групових приміщень, стиль педагогічного спілкування вихователя-наставника, розподіл обов'язків між персоналом групи тощо. Доцільно проаналізувати календарний план роботи групи.

Також здобувач ознайомлюється із методичним та дидактичним забезпеченням освітнього процесу: аналізує наявні в групі ігрові матеріали, наочні дидактичні посібники, технічні засоби навчання та дидактичний матеріал, а також можливі умови їх використання у подальшій діяльності під час педагогічної практики.

Спостерігаючи за організацією режимних процесів в першу та другу половину дня, ігрової та трудової діяльності, за формуванням культурно-гігієнічних навичок, проведенням занять з розвитку мовлення, ознайомлення з довкіллям, природою та образотворчої діяльності практикант вчиться аналізувати ефективність використаних методів і прийомів навчання, роль наочності, ступінь засвоєння дітьми нового матеріалу.

Також практиканти аналізують проведення різних видів діяльності та занять іншими здобувачами-практикантами,

відмічають позитивні сторони та недоліки, якість проведеної роботи, роблять висновки в щоденнику спостережень.

Форма звіту: щоденник педагогічної практики.

Змістовий модуль II: Самостійне виконання здобувачем-практикантом обов'язків вихователя

Програма другого змістового модуля в основному реалізується в процесі проведення роботи в ролі вихователя під час педагогічної практики. Здобувач повинен вміти планувати і проводити роботу в першу та другу половину дня (ранковий прийом дітей, організацію різних видів життєдіяльності (сніданок, обід, денний сон, вечеря, ранкову та корегуючу гімнастику), різні ігри та трудову діяльність, прогулянки, вечірні години тощо. Важливою частиною педагогічної практики є підготовка і проведення занять з дітьми з різних розділів програми (розвиток мовлення, художня література, ознайомлення з довкіллям та рідною природою, образотворчої діяльності (малювання, ліплення чи аплікації)).

Проконсультувавшись із педагогом-наставником та методистом від ЗВО практикант самостійно складає детальний план освітньої роботи, який фіксує у щоденнику педагогічної практики. Плани складають у відповідності до вимог, прийнятих у дошкільному закладі, але з більшою деталізацією видів роботи. Перед початком роботи практикант подає для затвердження наставнику-вихователю та методисту план та конспекти занять, які буде проводити з дітьми, готує необхідний демонстраційний та роздатковий матеріал до заняття.

Здобувачі-практиканти повинні самостійно здійснювати всі основні види педагогічної діяльності в ролі вихователя, залучатися до процесу підготовки занять (готувати та розміщувати дидактичний матеріал, створювати в групі умови для проведення роботи тощо).

У кінці робочої зміни практиканти разом з вихователем-наставником, методистом від вузу з іншими здобувачами, які спостерігали, обговорюють проведену діяльність, оцінюють її і дають настанови щодо покращення роботи.

Форма звіту: щоденник педагогічної практики, конспекти проведеної здобувачем видів організації життєдіяльності дітей та пробних занять з різних розділів програми.

Змістовий модуль III: Підведення підсумків практики, оформлення звітної документації

Результати педагогічної практики розглядаються керівниками закладу дошкільної освіти, вихователі-наставники та методистом практики від ЗВО, які її після обговорення затверджують. У характеристиці дається розгорнутий аналіз роботи здобувачів-практикантів під час практики, їх ділові та особистісні якості і вказується загальна оцінка за педагогічну практику.

Завершальним етапом роботи здобувача-практиканта є оформлення звітної документації та підготовка до участі в підсумковій конференції за результатами практики. Кожен практикант готує письмовий звіт про роботу під час проходження практики, який оформляє на окремих аркушах. Інформація у звіті може бути викладена у довільній формі (тези, невеличке есе, педагогічні роздуми, фотографії тощо). Завершити звіт потрібно самооцінкою. Крім того, всі здобувачі підгруп, які проходили практику в тому ж ЗДО, готують загальний звіт та презентацію, у якій розкривають підсумки практики та висвітлюють свої здобутки, висловлюють думки щодо результатів проведеної роботи, про власні здобутки та успіхи освітньої роботи з дітьми дошкільного віку.

Форма звіту: звіт про педагогічну практику, характеристика на практиканта від ЗДО, наочні посібники та матеріали.

6 семестр

Змістовий модуль IV: Спостереження і аналіз педагогічної діяльності вихователя групи дітей дошкільного віку.

На початку 6 семестру здобувачі-практиканти ознайомлюються з новою дошкільною групою, вихователями та дітьми, ознайомлюються з календарним планом та іншою

документацією групи, розглядають і аналізують створення умов для здійснення освітньої діяльності, вивчають режим дня, специфіку організації життєдіяльності дітей своєї групи.

Практиканти ознайомлюються із принципами організації освітньо-розвивального середовища в групі, складають перелік наявних у групі наочних матеріалів та дидактичних посібників, залучаються до добору методичних матеріалів, необхідних у групі, де вони працюють.

В дошкільному закладі також організуються показові заняття з різних розділів програми та різних типів: комплексні, комбіновані, тематичні, інтегровані заняття; заняття фронтальні, групові, індивідуальні; вечори розваг, тематичні свята та ін. Показові заходи практиканти спостерігають і беруть участь в їх обговоренні. У бесіді здобувачі вчаться аналізувати діяльність педагога, виявляти доцільність використаних форм, методів та прийомів навчання, відповідність програмовим вимогам, досягнення накреслених завдань.

Протягом 6 семестру здобувачі спостерігають і аналізують організацію педагогічної діяльності за вихователем-наставником та здобувачами-практикантами різних видів діяльності в першу та другої половину дня (архітектурно-конструктивної та ігрової діяльності, розваг), занять з логіко-математичного розвитку, фізичного виховання, роботи з валеології та безпеки життєдіяльності та роботи з батьками. Свої враження вони записують у щоденнику практики.

Форма звіту: щоденник педагогічної практики.

Змістовий модуль V: Самостійне проведення здобувачем-практикантом занять і інших видів діяльності дошкільників

Протягом 6 семестру практиканти залучаються до процесу підготовки та організації освітнього процесу в першу та другу половину дня, проведення архітектурно-конструктивної та ігрової діяльності, розваг, занять з логіко-математичного розвитку, фізичного виховання, валеології та безпеки життєдіяльності, роботи з батьками. Всі основні види професійної діяльності повинні організовуватись у відповідності

з календарними планами та з врахуванням вікових особливостей дошкільників.

Перед початком роботи практикант подає для затвердження наставнику та методисту розгорнутий план роботи та конспект занять, які буде проводити з дітьми, готує необхідний матеріал до заняття, атрибути до ігор.

Проведену самостійно роботу фіксує в щоденнику, вчиться аналізувати власну діяльність, об'єктивно оцінювати її.

Готуючись до занять та інших форм роботи з дітьми, практикант удосконалює навички роботи з методичною літературою, дидактичними матеріалами, наочними посібниками, учиться аналізувати отриману інформацію, адаптувати її до рівня розвитку дітей своєї групи. Під час проведення роботи з дітьми він приділяє значну увагу налагодженню з вихованцями таких взаємин, що забезпечують емоційно-позитивну атмосферу педагогічного спілкування, прагне виявити свій інтерес, доброзичливе ставлення до дітей, любов до них, розвиває уміння їх слухати, розмовляти з ними, бути уважним до їхніх потреб. Важливо також навчатись враховувати типологічні та індивідуальні особливості дітей, здійснювати індивідуально-диференційований підхід у навчанні та вихованні дошкільнят.

Кожне заняття, проведене здобувачем-практикантом, обговорюється з вихователем-наставником, методистом від вузу; оцінюється. Оцінка фіксується у щоденнику і в журналі обліку роботи практикантів під час педагогічної практики.

Форма звіту: щоденник педагогічної практики, конспекти проведеної здобувачем форм організації життєдіяльності дітей та пробних занять з різних розділів програми.

Змістовий модуль VI: Проведення залікових видів діяльності, оформлення звітної документації

Здобувачі-практиканти проводять відкриті залікові заняття в кінці 6 семестру, які оцінюють присутній методист практики, завідувач або методист дошкільної установи, вихователь-наставник, а також практиканти, які проходять практику в цьому ЗДО. Тему відкритого заняття практикант обирає за власним

бажанням однак доцільно, щоб тема відповідала плану освітньої роботи групи. Це можуть один із видів занять з використанням сучасних форм та інноваційних методів роботи за вибором практиканта, які відповідають сучасному рівню освіти і практики.

Складаючи конспект заняття, здобувач має виявити рівень своїх педагогічних здібностей, теоретичних та методичних знань, готує цікавий матеріал яскраві атрибути чи наочність. Конспект відкритого заняття повинен бути перевірений і затверджений вихователем-наставником та методистом.

Після проведеного заходу відбувається його обговорення присутніми. Здобувачі-практиканти роблять всебічний аналіз, відзначивши відповідність його змісту програмі певної вікової групи, доцільність та ефективність обраних форм і методів роботи, висловлюють зауваження, пропонують свої варіанти розв'язання поставлених освітніх завдань. Результати обговорення і оцінка за проведення фіксуються у протоколі обговорення, який здобувач-практикант подає разом з конспектом у звітну документацію.

Завершальним етапом роботи здобувача-практиканта є оформлення звітної документації та підготовка до участі в підсумковій конференції за результатами практики. Кожен практикант готує розгорнутий звіт про роботу під час проходження практики, в кінці узагальнює і робить висновки.

Крім того, всі здобувачі підгруп, які проходили практику в тому ж ЗДО, готують загальний звіт та презентацію, у якій розкривають підсумки практики та висвітлюють свої здобутки, на підсумковій конференції практиканти висловлюють думки щодо результатів проведеної роботи, про власні здобутки та успіхи освітньої роботи з дітьми дошкільного віку, подають рекомендації щодо покращення роботи в ЗДО.

Форма звіту: конспект відкритого залікового заняття, звіт про педагогічну практику, характеристика від ЗДО, виставка наочних матеріалів.

3.2. Програма педагогічної практики

5 семестр

№	Зміст роботи	Завдання для спостереження та аналізу
	Настановча конференція	<ol style="list-style-type: none">1. Ознайомлення з завданнями та програмою педагогічної практики в дошкільних групах2. Оформлення документації для проходження практики
1	Загальне знайомство з базою практики. Спостереження і методика проведення режимних процесів в I половину дня.	<ol style="list-style-type: none">1. Особливості організації режиму його відповідність психолого-педагогічним вимогам.2. Зміст та особливості організації видів діяльності. Роль виховання при цьому.3. Які методи і прийоми є провідними в керівництві дитячою діяльністю.4. Місце та роль індивідуальної роботи з дітьми.
2	Спостереження і аналіз організації освітнього процесу в I половину дня та ігрової діяльності (дидактичні та рухливі ігри)	<ol style="list-style-type: none">1. Особливості організації режимних процесів, навчання культурно-гігієнічних навичок та ігрової діяльності та трудової діяльності (доручення, чергування) в першу половину дня.2. Специфіка використання ігор в I половину дня (дидактичні, рухливі та самостійні ігри дітей).3. Роль вихователя в організації режимних процесів та трудової діяльності дошкільників, співпраця з помічником вихователя.4. Чи відповідає методика проведення ранкової гімнастики та ігор віку дітей?

3 4	Самостійне проведення режимних процесів та ігрової діяльності в I половину дня	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготовка практиканта до проведення роботи з дошкільниками. 2. Змістовність роботи в ранковій годині. 3. Які методи та прийоми використовувались з метою формування культурно-гігієнічних навичок у дітей певного віку? 4. Роль наочного матеріалу в процесі проведення ігрової діяльності дошкільників. 5. Вміння правильно пояснити правила гри, організувати трудову діяльність.
5	Спостереження і аналіз організації режимних процесів в II половину дня та трудової діяльності.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості організації режиму у другу половину дня. 2. Види діяльності. 3. Методи і прийоми, які використовуються під час ігрової та трудової діяльності (праця в природі, господарсько-побутова). 4. Організація вечірніх годин.
6 7	Самостійне проведення режимних процесів та трудової діяльності в II половину дня	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготовка конспекту та матеріалів для проведення роботи з дітьми. 2. Ефективність методики організації роботи в другу половину дня. 3. Роль наочності та інвентарю в досягненні результату в процесі трудової діяльності 4. Використані видів діяльності на прогулянці та вечірні години.
8	Спостереження і аналіз занять з розвитку мовлення, художньої літератури та ознайомлення з	<ol style="list-style-type: none"> 1. Структура заняття, організація дітей. 2. Значення розвитку діалогічної та монологічної мови у дошкільників. 3. Види бесід з дошкільниками. 4. Умови оволодіння розповіданням. 5. Види дитячих розповідей. 6. Методи та прийоми з розвитку зв'язної

	довкіллям	мовлення у дітей.
9 - 10	Самостійне проведення режимних процесів в I половину дня, занять з розвитку мови, художньої літератури або ознайомлення з довкіллям	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дотримання методики проведення режимних процесів. 2. Особливості побудови заняття, його структура. 3. Послідовність реалізації змісту, завдань. 4. Доцільність використання методів і прийомів навчання. 5. Мова студента-практиканта і дітей. 6. Використання наочності на занятті. 7. Дотримання методики організації прогулянки
11	Спостереження і аналіз комплексних занять по ознайомленню дошкільників з природою	<ol style="list-style-type: none"> 1. Яка структура заняття, його вплив на розвиток дітей. 2. Як змінюється структура занять від однієї групи до іншої? 3. Який зв'язок між заняттям та роботою в повсякденному житті? 4. Який наочний матеріал та об'єкти природи були використані? 5. Використання художнього слова на заняттях.
12 - 13	Самостійне проведення режимних процесів в I пол. дня, занять по ознайомленню дошкільників з природою	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготовка практиканта до самостійної роботи. 2. Доцільність структурної побудови заняття, його наочна основа, результативність. 3. Чи реалізована мета? 4. Які прийоми активізації розумової діяльності дітей використані? 5. Взаємозв'язок різних розділів програми на занятті. 6. Правильність та результативність організації прогулянки

14	Спостереження і аналіз сучасних занять з образотворчої діяльності (малювання, ліплення, аплікація)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Яка структура заняття, особливість організації роботи з дітьми різних груп? 2. Доцільність підбору наочності, зразків робіт, інструментів і матеріалів на занятті. 3. Методика організації показу та пояснення процесу виконання роботи. 4. Керівництво виконання завдань дітьми. 5. Оцінка і якість виконання дітьми роботи.
15 - 16	Самостійне проведення режимних процесів в I пол. дня, занять з образотворчої діяльності.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготовка практикантки до роботи з дітьми. 2. Вміння організувати дітей, зосередити їх увагу показі та поясненні виконання завдання. 3. Доцільність використання методів і прийомів навчання, різноманітної наочності. 4. Результативність, якість дитячих робіт. 5. Правильність проведення режимних процесів.
	Підсумкова конференція педагогічної практики в дошкільних групах	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз та оцінювання звітної документації здобувачів освіти 2. Звіт здобувачів про проведену роботу. 3. Підведення підсумків педагогічної практики.

6 семестр

№	Зміст роботи	Завдання для спостереження та аналізу
	Настановча конференція	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомлення з завданнями та програмою педагогічної практики в дошкільних групах 2. Оформлення документації для проходження практики
1	Ознайомлення з вихователями та дітьми групи. Спостереження та аналіз організації режимних процесів в II половину дня, організації архітектурно-конструктивної діяльності дітей.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості організації підйому та загартовуючи процедур. 2. Специфіка організації архітектурно-конструктивної діяльності дітей та занять з художньої праці в різних групах. 3. Методика пояснення завдань та керівництво процесом архітектурно-конструктивної діяльності дітей. 4. Методика організації прогулянки в II половину дня. 5. Організація вечірніх годин та роботи з батьками.
2 3	Самостійне проведення роботи в II - половину дня та архітектурно-конструктивної діяльності дошкільників.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготовка практиканта до самостійної роботи. 2. Вміння організовувати режимні процеси та архітектурно-конструктивну діяльність дітей. 3. Роль наочного матеріалу та зразків в процесі пояснення завдання. 4. Яка робота організовувалась в вечірні години?
4	Спостереження і аналіз занять з логіко-математичного	<ol style="list-style-type: none"> 1. Форми роботи по навчанню дітей цікавої математики. 2. Доцільність структурної побудови заняття з цікавої математики, його наочна основа,

	розвитку дітей	результативність. 3. Провідні методичні прийоми по формуванню логіко-математичного розвитку у дітей в різних вікових групах.
5 - 6	Самостійне проведення режимних процесів в I половину дня, занять з логіко-математичного розвитку	1. Підготовка практиканта до самостійної роботи. 2. Доцільність структурної побудови заняття з цікавої математики. його наочна основа, результативність. 3. Чи реалізована мета? 4. Які прийоми активізації розумової діяльності дітей використані? 5. Роль наочності в навчанні дітей логіко-математичного розвитку.
7	Спостереження і аналіз ранкової гімнастики, занять з фізичного виховання.	1. Специфіка організації та проведення ранкової гімнастики, занять з фізичного виховання в різних групах 2. Структура заняття, тривалість кожної частини, фізичне навантаження на дітей. 3. Послідовність, кількість вправ та основних рухів, методика показу та пояснення. 4. Методика навчання основних рухів. 5. Види фізкультурного обладнання, його відповідність встановленим вимогам.
8 - 9	Самостійне проведення режимних процесів в I половину дня та занять з фізичного виховання.	1. Якість підготовки практиканта до самостійної роботи. 2. Правильність проведення ранкової гімнастики, рухливих ігор. 3. Доцільність структури заняття, фізичне навантаження дітей. 4. Відповідність методики проведення заняття з фізичного виховання віковим

		<p>особливостям дітей.</p> <p>5. Доцільність використання атрибутів до ігор, фізкультурного інвентаря.</p>
10	Спостереження та аналіз організації роботи з валеології та безпеки життєдіяльності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Специфіка організації роботи з валеології та безпеки життєдіяльності. 2. Зміст, та форми організації роботи. 3. Побудова заняття, взаємозв'язок і іншими видами діяльності. 4. Використання методів і прийомів навчання на занятті.
11 - 12	Самостійне проведення режимних процесів в I половину дня та занять з валеології або безпеки життєдіяльності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготовка практиканта до самостійної роботи. 2. Роль наочності та художнього слова в засвоєнні матеріалу. 3. Вміння практиканта подати і закріпити новий матеріал. 4. Використання різних видів робіт в ранкові години та на прогулянці.
13	Спостереження і аналіз організації ігрової діяльності, розваг та роботи з батьками в II половину дня	<ol style="list-style-type: none"> 1. Види ігор в другу половину дня, їх зміст, відповідність віку дітей. 2. Рівень ігрових вмінь дітей у грі. 3. Види розваг, особливість їх організації в різних вікових групах. 4. Оцінка керівної ролі вихователя, відповідність його прийомів рівня гри. 5. Форми організація роботи з батьками.
14 - 15	Організація та самостійне проведення ігрової діяльності та розваг, роботи з батьками у другу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Правильність планування, підготовка наочного та ігрового матеріалу, атрибутів для організації ігрової діяльності. 2. Керівництво практиканткою ігровою діяльністю дітей. 3. Яка робота проводиться з батьками.

	половину дня	
16 - 17	Підготовка і проведення залікових занять	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вид заняття, форма організації дітей. 2. Використання інноваційних методів та прийомів навчання. 3. Роль наочного матеріалу в засвоєнні дітьми знань та формуванні вмінь. 4. Володіння педагогічними навиками, педагогічний такт. 5. Результативність заняття, дотримання педагогічних та методичних вимог.
	Підсумкова конференція педагогічної практики в дошкільних групах	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз та оцінювання звітної документації студентів 2. Звіт студентів про проведену роботу. 3. Підведення підсумків педагогічної практики.

4. ВИМОГИ ДО ЗВІТНОСТІ ТА ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

5.1. Перелік індивідуальної звітної документації практики в дошкільних групах

I. Оформлення і подання звітної документації:

- 1) Щоденник педагогічної практики з індивідуальним планом, коротким аналізом проведеної роботи та характеристикою від бази практики.
- 2) Щоденник педагогічних спостережень освітньої роботи в ЗДО та конспектів пробних занять.
- 3) Розгорнуті конспекти занять та інших видів діяльності дошкільників (розпечатані на окремих аркушах) та наочність до них.
- 4) Атрибути до дидактичних, рухливих та інших ігор.
- 5) Звіт про проведену роботу під час педагогічної практики в групах дошкільного віку (4-8 аркушів) з фотографіями, підписами та печаткою від бази практики.

II. Презентація результатів проходження практики здійснюється на звітній конференції.

Документація повинна бути оформлена на стандартних аркушах білого паперу і подана керівнику практики від МДУ на кафедру теорії та методики дошкільної освіти у папці. Документація може бути подана в рукописному вигляді або надрукована на комп'ютері. Титульна сторінка звітної документації обов'язково має бути в комп'ютерному друці.

Після завершення практики здобувач-практикант обробляє зібраний матеріал і складає звіт, у якому подає аналіз всіх напрямів своєї роботи під час практики, характеризує повноту виконання завдань, труднощі, з якими стикався, вказує на досягнення та нереалізовані ідеї, визначає причини недоліків та упущень, намічає основні шляхи самовдосконалення.

5.2. Контроль та оцінювання знань, умінь і навичок здобувачів

Підсумком педагогічної практики є звітна конференція.

Оцінювання результатів проходження практики проводиться з урахуванням результатів діяльності здобувача-практиканта на основі:

- визначення якості виконання кожного завдання;
- аналізу професійних рис практиканта (дисциплінованість, уміння організувати власний робочий час, ініціативність, творче ставлення до справи та інші), його готовності надати допомогу працівникам дошкільного навчального закладу, управлінню освіти; департаменту вищої освіти МОН України, викладачам вищого освітнього закладу;
- оцінних суджень, висловлених методистами, адміністрацією, працівниками бази практики;
- аналізу змісту та якості звітної документації здобувача;
- самооцінка практикантом ступеня своєї підготовленості до самостійної практичної діяльності та якості виконаної роботи.

За кожен вид педагогічної практики виставляється загальна підсумкова оцінка, яка визначається на основі середнього балу за вітчизняною шкалою і виставляється у відомості обліку успішності та індивідуальному навчальному плані практиканта (ІНМС) за двома шкалами оцінювання: національною і шкалою ECTS.

Середньовиважений бал до кожного виду практики визначається на основі середньоарифметичного значення оцінок, отриманих за кожний вид роботи згідно з робочою програмою за національною шкалою, та встановлених для них вагових коефіцієнтів.

Норми оцінювання здобувачів-практикантів:

Загальна підсумкова оцінка за практику визначається на основі середнього балу за вітчизняною шкалою і виставляється у відомості обліку успішності та індивідуальному навчальному

плані студента (ІНМС) за двома шкалами оцінювання: національною і шкалою ECTS.

5.3. Види діяльності та розподіл вагових коефіцієнтів

	Види діяльності здобувачів-практикантів	Вагові коефіцієнти
	Спостереження і аналіз навчально-виховної роботи в групах дітей дошкільного віку та ведення педагогічного щоденника	0,3
	Самостійна робота здобувача-практиканта на посаді вихователя. Проведення залікових занять, режимних процесів, форм роботи з батьками, участь в їх обговоренні.	0,4
	Оформлення і своєчасне подання звітної документації про педагогічну практику методисту-керівнику.	0,2
	Презентація результатів проходження практики на звітній конференції.	0,1

Критерії оцінювання здобувачів освіти

- Оцінку «відмінно» (91-100 балів) отримує здобувач, який глибоко володіє вмінням спостерігати та аналізувати педагогічний процес в дошкільних групах ЗДО, творчо підходить до організації самостійної роботи з дітьми дошкільного віку, зокрема: занять, ігрової та трудової діяльності, різних режимних процесів.
- Оцінку «добре» (76-90 балів) отримує здобувач, який досить глибоко володіє вмінням спостерігати і

аналізувати педагогічний процес в групах ЗДО, організувати і проводити різні види діяльності з дітьми дошкільного віку.

- Оцінку «задовільно» (60-75 балів) отримує здобувач, який оволодів матеріалом в межах проходження програми педагогічної практики, проте допускає незначні помилки в процесі застосування теоретичного матеріалу та при проведенні різних видів діяльності з дітьми дошкільного віку.
- Оцінка «незадовільно» (34-59 балів) з правом допуску до перездачі виставляється здобувачу, який допускає значні помилки у процесі організації та проведення начальновиховної роботи в ЗДО, не вміє застосовувати теоретичний матеріал для вирішення практичних ситуацій.
- Оцінка «незадовільно» (до 34 балів) без права перездачі виставляється здобувачу, який не засвоїв елементарних положень навчального та практичного матеріалу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. – К., 2012. – 56с.
2. Богініч О.Л. Сутність здоров'язберігаючого середовища у життєдіяльності дітей дошкільного віку / Л.О. Богініч //Вісник Прикарпатського університету. – Івано-Франківськ: Педагогічний інститут ПНУ імені В.Стефаника (Серія «Педагогіка»; вип. 17-18), 2008. – С.191–199.
3. Богініч О.Л. Фізичне виховання дітей дошкільного віку засобами гри: навч. посіб. / О. Л. Богініч; – М-во освіти і науки України, НПУ імені М. П. Драгоманова (2-ге вид.) – К.: НПУ, 2007. – 140 с.
4. Богуш А.М. Методика навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах: підручник (2-ге вид., доп. і перероб.) / А. М. Богуш. – К.: Видавничий дім «Слово», 2008. – 440 с.
5. Бурова А.П. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку / А.П. Бурова. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 256 с.
6. Вільчковський Е. С. Організація рухового режиму дітей у дошкільних навчальних закладах: навч.-метод. посіб. / Е.С. Вільчковський, Н.Ф. Денисенко. – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 128 с.
7. Гончаренко А.М. Розвиток мовленнєвої компетентності старших дошкільників: навч.-метод. посіб. до Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / А.М. Гончаренко. – К.: Світич, 2009. – 160 с. – Бібліогр.: С. 150-151.
8. Денисенко Н.Ф., Витоки здоров'я дитини: навч.-метод. посіб. / Н.Ф. Денисенко, Л.В. Лиходід, С.В. Лупінович, А.Ф. Михайличенко. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 160 с.

9. Державний стандарт дошкільної освіти: Постанова кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF>.
10. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від 3 до 7 років / наук. кер.: О.В. Проскура, Л.П. Кочина, В.У. Кузьменко. – 2-ге вид., доопрац., доповн. – К.: Богдана, 2003. – 326 с.
11. Долинна О. П. Про організовану і самостійну діяльність дітей у дошкільному навчальному закладі / О.П. Долинна, О.В. Низковська // Дошкільне виховання. – 2010. – № 10. – С. 7–15.
12. Долинна О.П. Організована навчально-пізнавальна діяльність дітей у дошкільному закладі / О.П. Долинна, О.В. Низковська // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2010. – № 7. – С. 14–26.
13. Зайцева Л. І. Формування математичної компетентності старших дошкільників: метод. посіб. / Л.І. Зайцева. – Харків: Веста: Ранок, 2008. – 160 с.
14. Калмикова Л.О., Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку: монографія / Л.О. Калмикова, Н.В. Марченко, С.Д. Дем'яненко, Л.А. Порядченко. – К.: Вид-во «ПП Медведєв», 2007. – 304 с.
15. Ладивір С.О., Виховання гуманних почуттів у дітей / С.О. Ладивір, О.П. Долинна, В.В. Котирло, С.Є. Кулачківська, С.П. Тищенко, О.О. Вовчик-Блакитна, Ю.О. Приходько [за наук. ред. Т. Піроженко, С. Ладивір, Ю. Манилюк] / – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 168 с. – (Серія «Дитина замовляє розвиток»).
16. Лохвицька Л.В. Дошкільникам про основи здоров'я: навч.-метод. посіб. / Л.В. Лохвицька, Т.К. Андрющенко. – 2-ге вид., оновл. – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 192с.
17. Обов'язкова освіта дітей старшого дошкільного віку: форми здобуття, організація і зміст роботи: Збірник методичних матеріалів / упоряд.: О.П. Долинна, А.П.

- Бурова, О.В. Низковська, Т.П. Носачова. – Тернопіль: Мандрівець, 2011. – 480 с.
18. Піроженко Т.О. Комунікативно-мовленнєвий розвиток дошкільника / Т.О. Піроженко. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 152 с.
 19. Піроженко Т.О. Особистість дошкільника: перспективи розвитку: навч.-метод. посіб. / Т.О. Піроженко. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 136 с.
 20. Поніманська Т.І., Козлюк О.А., Марчук Г.В. Виховання людяності (До Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі»): метод. посіб. – К.: Міленіум, 2008. – 138 с.
 21. Сухорукова Г.В., Дронова О.О., Голота Н.М., Янцур Л.А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі. Підручник. За заг.ред. Г.В. Сухорукової. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 376 с.
 22. Українська мозаїка. Посібник-хрестоматія / упоряд.: О.П. Долинна, О.В. Низковська, Н.І. Вакуленко, О.А. Копейкіна. – К.: АВДІ, 2008. – 256 с.
 23. Шевчук А. С. Дні мистецтва в дитсадку / А. С. Шевчук // Дошкільне виховання. – 2008. – № 2. – С. 20-21.
 24. Шевчук А.С. Новації в мистецькому вихованні дошкільників // Інноваційна практика в роботі вихователя ДНЗ: метод. посіб. / Н. Дятленко, А. Гончаренко, А. Шевчук та ін. – К.: Шкільний світ, 2010. – 128 с. – С. 43–66.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Зразки оформлення документації

Зразок оформлення щоденника спостереження та конспектів пробних занять і різних видів діяльності дошкільників.

В *щоденнику* спостережень та конспекти пробних занять повинно бути:

1. Індивідуальний план роботи та завдання для спостереження та аналізу освітньої роботи.

№ п/п	Дата	Зміст роботи	Завдання для спостереження та аналізу освітньої роботи
-------	------	--------------	--

2. Спостереження показових занять з різних методик та їх аналіз в різних вікових групах.

3. Спостереження пробних занять та різних видів діяльності здобувачами-практикантами.

4. Конспекти проведення режимних процесів та занять з різних методик.

Зразок титульної сторінки:

<p>Щоденник спостережень освітнього процесу та конспекти пробних занять і режимних процесів, проведених в _____ групі ЗДО №__ м. Мукачева здобувачем-практикантом групи _____ педагогічного факультет МДУ П.І.П.</p> <p>Керівник практики від МДУ: _____</p>
--

2сторінка – адреса бази практики

Директор ЗДО – _____

Методист ЗДО – _____

Вихователі групи – _____

3сторінка – список дітей групи

4 сторінка – режим дня групи

5-8 сторінки – план педпрактики та завдання для спостережень і аналізу освітньої роботи.

Спостереження показових занять з різних методик та пробних занять і різних видів діяльності оформляються так:

№ п/п	Дата	Група	Прізвище вихователя

Тема № _____

/згідно плану/

Зміст спостереження	Аналіз освітньої роботи	Висновки

***Зразок оформлення пробних занять
та різних видів діяльності:***

<p style="text-align: center;">Конспект проведення режимних процесів в ___ половину дня та заняття по _____ (вид заняття) в _____ групі здобувачем-практикантом _____ курсу П.І.П.</p>
--

Дата: _____

Тему одержала: _____ / дата /

Консультацію одержала:

від вихователя: _____ / дата /

від методиста: _____ / дата /

До проведення режимних процесів і заняття допускають:

вихователь: _____ / підпис /

методист: _____ / підпис /

Аналіз проведеної роботи провели:

вихователь: _____ / прізвище /

методист: _____ / прізвище

здобувачі-практиканти: _____ / прізвища /

Оцінка: «__» _____ / підпис /

II. Зміст календарного планування на день

1. Ранкові години:

- 1) ігрова діяльність (дидактичні, рухливі);
- 2) трудова діяльність (господарсько-побутова праця, чергування в куточку природи, по їдальні, по підготовці до занять);
- 3) спостереження в куточку природи або бесіда;
- 4) індивідуальна робота з дітьми;
- 5) ранкова гімнастика.

2. Заняття:

тема, мета, методи і прийоми, матеріал, хід заняття (основні питання, літературний матеріал: вірші, загадки, прислів'я, приказки, назва дидактичної гри, фізкультхвилинка), запитання до дітей.

3. Прогулянка:

- 1) спостереження за живою і неживою природою;
- 2) рухливі ігри (1-2 рухливі гри на різні рухи);
- 3) трудова діяльність;
- 4) ігрова діяльність;
- 5) індивідуальна робота.

II Половина дня

1. Загартувуючі процедури (Гімнастика пробудження, вмивання).
2. Види дитячої діяльності (самостійна художня діяльність, ігрова, трудова).
3. Прогулянка:
 - 1) спостереження;
 - 2) рухлива гра;
 - 3) трудова діяльність;
 - 4) індивідуальна робота;
 - 5) Самостійна ігрова діяльність.
4. Вечірні години:
 - 1) спокійні ігри, перегляд діафільмів, слухання казок;
 - 2) бесіди з батьками;
 - 3) індивідуальна робота з дітьми

**Орієнтовна схема характеристики
здобувача-практиканта**

Загальні відомості. Прізвище, ім'я по батьковій здобувача-практиканта, дошкільний навчальний заклад, в якому проходив практику, вікова група, терміни проходження педагогічної практики.

Психолого-педагогічна характеристика здобувача-практиканта. Під час проходження практики зарекомендувала себе відповідальною практиканткою, яка досконало володіє методикою освітньої роботи з дошкільниками, спектром методів навчання, інноваційними освітніми технологіями, активно їх використовує та поширює у професійному середовищі, працює у форматі особистісно-зорієнтованого навчання з вихованцями.

Освітньо-професійна діяльність здобувача освіти відповідно змісту завдань практики. Відповідно до вимог проходження практики здобувач ознайомилася з нормативно-правовою базою та діючими освітніми програмами, планом роботи ЗДО, сучасними інформаційно-комунікативними технологіями, вивчала специфіку роботи вихователя групи.

Практична діяльність здобувача освіти. Упродовж практичної діяльності здобувач освіти проявила уміння організовувати освітній процес з дітьми дошкільного віку, розробляла та самостійно проводила різні типи та види занять: комбіновані, інтегровані, домінантні; активно долучалася до проведення свят (вказати теми форм роботи). На належному рівні застосувала свої знання набуті в ЗВО.

Взаємодія з дітьми, педагогами та адміністрацією ЗДО. Працюючи з дітьми проявила належні знання з психології та педагогіки, вміння працювати з дитячим та педагогічним колективом. Практикантка активна та старанна, брала до уваги зауваження керівників ЗДО та вихователів, толерантна та відповідальна. Досить легко знайшла підхід до дітей, користувалась повагою з боку вихователів та вихованців.

Рекомендована оцінка « _____ » (підпис керівника)

Орієнтована схема звіту

Звіт з педагогічної практики оформляється та подається на аркуші паперу формату А-4, комп'ютерна верстка.

1. Загальні відомості про місце і час педагогічної практики (практики в дошкільних групах) в ЗДО: повна назва, адреса, прізвища й ініціали завідувачки (директора), вихователів групи.

2. Матеріально-технічна база та предметно-розвивальне середовище закладу дошкільної освіти.

3. Науково-методичне забезпечення педагогічного процесу: зміст освітньої діяльності у ЗДО.

4. Аналітична інформація про виконання індивідуального плану студента: позитивні та негативні сторони, труднощі, які виникли під час практики, чим обумовленні.

5. Звіт-самоаналіз педагогічної та виховної роботи, якість та ефективність самостійно проведених різних форм освітньої роботи, проведеної з дітьми певної групи.

6. Значення педагогічної практики для оволодіння педагогічною майстерністю.

7. Власна оцінка результатів проведеної роботи. Ваші побажання та пропозиції щодо поліпшення організації та проведення практики.

Дата _____

Здобувач-практикант:

підпис

прізвище та ініціали

Керівник практики від МДУ:

підпис

прізвище та ініціали

Керівник ЗДО:

підпис

прізвище та ініціали

Печать ЗДО

Структура та схеми аналізу занять та інших видів діяльності з різних розділів програми

1. Методика ознайомлення з природою

Структура заняття-спостереження за живим об'єктом

Тема. Спостереження _____ (або ознайомлення з твариною чи рослиною).

Мета: вказати навчальні завдання по ознайомленню з живим об'єктом (закріплення, уточнення знань, накопичення нових); завдання розвитку мови (збагачення активного словника, удосконалення граматично правильної мови, звуконаслідування та ін.) Словникова робота – вказати перелік слів, понять. Виховні завдання.

Обладнання: _____

Хід заняття

1. Організація дітей на занятті (їх розміщення, розташування об'єкту, викликання інтересу до об'єкту, сюрпризність, загадка, ігрові моменти та ін.)
2. Послідовність розглядання об'єкту:
 - а) питання до дітей про зовнішній вигляд, звички, користь, догляд;
 - б) доповнення, пояснення вихователя (вказати в ході бесіди)
3. Прийоми активізації уваги (наближення об'єкту, словесні, ігрові, та інші прийоми)
4. Підсумки заняття.
 - 1) узагальнення досвіду дітей;
 - 2) завдання для самостійного спостереження;
 - 3) використання художнього слова, співу;
 - 4) оцінка участі дітей на занятті (вказати конкретно із врахуванням вікової групи).

*Примірна схема аналізу заняття-спостереження за
живим об'єктом*

I. Визначення теми і програмового змісту:

- а) відповідність навчальних і виховних завдань програми даної вікової групи;
- б) повнота, чіткість, грамотність оформлення програмового змісту.

II. Обладнання: чи передбачено все необхідне для організації даного спостереження?

III. Структура заняття:

- 1. Чи правильно вибрано розміщення дітей та об'єкту?
- 2. Чи вдало вибрано прийом на початку спостереження? (сюрпризність в молодшій групі).
- 3. Чи забезпечено послідовність в спостереженнях за об'єктом?
 - а) сприймання об'єкта з цілому;
 - б) розглядання зовнішнього вигляду (починати з основного), порівняння із вже відомим об'єктом;
 - в) встановлення способу харчування, порівняння з особливостями поведінки вже відомих тварин;
 - г) підведення під категорію: свійські, дикі тварини (старша група);
 - д) зв'язок з особистим досвідом дітей.
- 4. Чи включено у сприймання різні аналізатори ?
- 5. Характеристика прийомів навчання:
 - а) показ і пояснення на чіткість і доступність;
 - б) характер запитань (послідовність, чіткість, врахування вікових особливостей);
 - в) використання художнього, слова практичних прийомів.

Структура заняття-екскурсії в природу

Тема: Експедиція в ліс, парк, на поле, на луки.

Мета: Вказати навчальні завдання по ознайомленню з живою чи неживою природою (поглиблення, уточнення знань, накопичення нових); завдання розвитку пізнавальних психічних процесів, виховні завдання; словникова робота.

Обладнання до екскурсії.

Підготовча робота до екскурсії:

- побувати на місці екскурсії, вказати в конспекті місце проведення;
- вказати дорогу до місця, враховуючи фізичні можливості дітей цього віку;
- намітити об'єкти, за якими вестимуться спостереження;
- спланувати проведення бесіди з дітьми з метою викликати інтерес до екскурсії, попередити про одяг і взуття;
- спланувати проведення бесіди з дітьми перед екскурсією, під час якої показати і розглянути обладнання екскурсії, розподілити між дітьми.

Хід заняття

1. Вступна бесіда (питання до дітей про даний період пори року, про цікаві об'єкти, на які вони звернули увагу діти під час подорожі).

2. Колективне спостереження (відповідно до дидактичної мети, діти спостерігають за неживою природою, рослинами, тваринами, при потребі організуються порівняльні спостереження).

3. Індивідуальні самостійні дитячі спостереження (за завданням вихователя та за бажанням дітей).

4. Збір природного матеріалу (керуватися правилами поведінки в природі).

5. Ігри із зібраним матеріалом.

6. Підсумкова бесіда.

Примірна схема аналізу заняття-екскурсії в природу

I. Визначення теми і мети заняття :

- 1) відповідність навчальних і виховних завдань в програмі даної вікової групи;
- 2) повнота, чіткість, грамотність оформлення мети.

II. Обладнання: чи передбачено есе необхідне для організації даної екскурсії ?

III. Підготовча робота до екскурсії:

- 1) Чи правильно вибрано оптимальний шлях до місця екскурсії?
- 2) Чи вірно передбачено об'єкти для спостереження на екскурсії?
- 3) Чи сприяли запитання бесіди викликанню інтересу до проведення екскурсії?

IV. Хід заняття.

- 1) Чи забезпечено послідовність в спостереженнях за об'єктами? (*дивись схему аналізу заняття спостереження за живим об'єктом*).
- 2) Ефективність підбору дидактичних ігор та дотримання методики їх організації даній віковій групі.
- 3) Чи дотримано доступних правил природокористування під час збору природного матеріалу?
- 4) Місце даної екскурсії здійсненні завдань екологічного виховання.
- 5) Характеристика прийомів навчання (*дивись схему аналізу заняття спостереження за живим об'єктом*).

Структура заняття, пов'язаного з працею в природі

Тема: (вказати зміст праці і місце проведення)

Мета: Навчальне завдання, закріплення, уточнення знань про об'єкт праці, послідовність трудового процесу.

Завдання розвитку мови. Удосконалення граматично правильної мови, пов'язаної з трудовим процесом; активізація словника дітей (вказати перелік слів, понять, назви процесів праці). Виховні завдання.

Обладнання: перерахувати обладнання для показу праці і обладнання для дітей. Попередня організація заняття.

Хід заняття

Організація дітей на занятті (розміщення їх та обладнання), створення інтересу до праці (ігровий момент, сюрпризність, загадки, вступна бесіда).

1. Пояснення, показ процесу виконання, закріплення, інструктаж, перевірка засвоєння.
2. Прийоми активізації дітей вказуються в процесі виконання .
3. Оцінка результатів праці і постановка мети для подальшої праці дітей.

Підсумки заняття. Закріплення трудового процесу, його значення. Використання художнього слова. Оцінка роботи дітей на занятті.

Примірна схема аналізу заняття, пов'язаного з працею в природі

I. Визначення теми і мети заняття (відповідність навчальних і виховних завдань програмі даної вікової групи)

II. Обладнання: чи передбачено все необхідне для організації даного виду праці?

III. Попередня робота з організації заняття.

IV. Хід заняття

а) чи дозволяє розміщення дітей на занятті сприймати процес показ прийомів праці в цілому і виконувати вказівки вихователя?

б) змістовність та переконливість вступної бесіди;

в) мотивація дитячої праці;

г) дотримання гігієнічних вимог до організації праці в дошкільному закладі;

д) якість виконаної роботи дітьми;

е) цінність педагогічної оцінки.

2. Методика організації образотворчої діяльності дошкільників

Структура занять з предметного малювання (з натури)

I. 1. Зацікавлення дітей до натури (сюрпризний момент, загадка, вірш, бесіда і т.д.)

2. Постановка натури для малювання.

3. Аналіз натури:

- сприйняття натури в цілому;
- виділення основних його частин і визначення основних ознак (форма, колір);
- визначення просторового положення і пропорційного співвідношення виділених деталей;
- виділення другорядних деталей і визначення їх ознак;
- повторне сприйняття натури в цілому.

4. Пояснення (в разі необхідності частковий або повний показ зображення предмета), розташування малюнка на аркуші, послідовність виконання малюнка.

II. Малювання предмета з натури (індивідуальна робота вихователя з дітьми, порівняння малюнка з натурою).

III. Аналіз дитячих робіт (правильність передачі форми, будови, схожість з натурою, якість робіт).

Примірна схема аналізу заняття з предметного малювання (з натури)

1. Як підготовлено матеріали і інструменти до заняття? Чи відповідає натура віковим особливостям дітей, педагогічним вимогам?

2. Як зацікавлено дітей до натури?

3. Як проведено аналіз натури? На що звернено особливу увагу?

4. Чи чітко проведено пояснення?

5. Чи був показ прийомів малювання предмета?

6. Активність дітей під час аналізу натури і в процесі пояснення.

7. Дії педагога під час малювання. Як здійснюється індивідуальний підхід?

8. Чи справляються діти з роботою?
9. Як проведено аналіз робіт? Чи звертається увага на схожість з природою?
10. Яка якість дитячих малюнків?
11. Активність дітей під час аналізу.
12. Позитиви і сторони і недоліки. Пропозиції щодо їх усунення.

Структура занять з декоративного малювання

I. 1. Вступна бесіда (зацікавити дітей до роботи, розповісти про вид декоративно-прикладного мистецтва, використати художню літературу і т.д.)

2. Розгляд і аналіз робіт (визначити форму, на якій створено візерунок; чим прикрашена, які використані декоративні елементи; де розміщені на формі; які характерні кольори для цього виду народного мистецтва).

3. Показ і пояснення (повний або частковий) послідовності виконання роботи.

4. Закріплення послідовності розпису.

II. Самостійна робота дітей.

III. Розгляд і аналіз дитячих робіт.

Примірна схема аналізу заняття з декоративного малювання

1. Відповідність теми, мети заняття завданням програми ЗДО. Врахування регіональних особливостей декоративно-прикладного мистецтва.

2. Підготовка вихователя до заняття.

3. Які методи і прийоми використані у вступній частині заняття ?

4. Як проведено розгляд і аналіз творів декоративно-прикладного мистецтва? Чи були відмічені характерні особливості розпису?

5. Які прийоми використані під час розгляду зразків робіт?

6. Чи був показ і пояснення процесу виконання роботи?

7. Активність дітей під час розгляду і в процесі пояснення завдання?

8. Як керує вихователь процесом роботи?
9. Як проведено аналіз дитячих робіт? Чи відмічено прояв творчості?
10. Яка якість дитячих малюнків? Чи передані характерні особливості виду декоративно-прикладного мистецтва?

3. Методика розвитку мовлення

Структура комбінованих занять з розвитку мовлення

1. Вступна бесіда чи розповідь.
2. Словникова робота за темою (повторення лексики попереднього заняття в межах однієї теми, введення нових слів, закріплення їх), ігри та ігрові вправи.
3. Фонетика: показ артикуляції звуків, вимова звуків та звукосполучень української мови, ігри, вправи, чистомовки, скоморовки на закріплення звуків.
4. Діалог з теми, яка вивчається, фізкультхвилинка.
5. Навчання розповідання: розповідь за картиною, описові розповіді з власного досвіду, переказування художніх текстів.
6. Граматика: ігри та вправи на формування граматичної правильності українською мовлення.
7. Ігри та вправи на закріплення теми.

Примірна схема аналізу комбінованого заняття з розвитку мовлення дітей

1. Мовленнєві завдання. Відповідність програмі, вікові дітей, доступність. Аналіз навчальних і мовленнєвих завдань. Виховна спрямованість.
2. Підготовка вихователя і дітей до заняття. Як це відбивається на ході заняття та засвоєнні матеріалу дітьми? Як розміщено наочний та дидактичний матеріал?
3. Організаційна структура заняття. Його етапи, чіткість переходів від одного етапу до іншого; тривалість кожного етапу, прийоми активізації дітей на початку заняття.
4. Хід заняття. Роль та місце повторень на кожному етапі заняття. Дозування матеріалу (кількість нових звуків, слів, граматичних форм, діалогів); місце гри та ігрових прийомів

навчання на кожному етапі заняття. Місце рідної мови в ході заняття. Наочність та ТЗН на занятті. Методи та прийоми навчання, їх ефективність. Активізація мислення дітей. Наявність творчих завдань, проблемних ситуацій. Виконання програмових завдань.

5.Мовлення дітей. Мовленнєва активність. Побудова речень, діалогів, розповідей. Ставлення вихователя до мовленнєвих помилок дітей.

6.Мовлення вихователя. Відповідність літературним нормам української мови, інтонаційна виразність мовлення.

7.Закінчення заняття. Прийоми, спрямовані на узагальнення та систематизацію матеріалу. Тривалість заняття. Оцінка його ефективності.

Структура занять з художнього читання і розповідання.

1.Початок заняття (вступна бесіда, розглядання наочності, загадка, розповідь вихователя).

2. Читання твору. Уточнення та пояснення окремих слів, виразів. Розглядання ілюстрацій.

3.Повторне читання твору. (Казка розповідається лише один раз).

4.Коротка бесіда.

5.Введення морального правила, прислів'я.

Примірна схема аналізу занять з художнього читання та розповідання

1. Добір художньої літератури відповідно до віку дітей, її доступність.

2.Методика проведення заняття: повідомлення теми, читання твору (виразність, виділення окремих частин з допомогою пауз, інтонація, наголос на вчинках героїв, емоційність передачі змісту твору), бесіди за змістом твору.

3.Забезпечення в ході заняття позитивного ставлення дітей до змісту твору, їх зацікавленість.

4.Доведення до дітей виховної і навчальної мети художнього твору.

5.Ілюстрований матеріал на занятті, його місце і доцільність (показ ілюстрацій, розглядання силуетів, іграшок).

6.Поєднання різних методів і видів роботи (читання, розповідання, бесіди, використання інсценівок під час повторного читання, вивчення напам'ять окремих уривків).

7.Забезпечення активного сприймання дітьми художнього твору (вибіркове читання уривків, окремих кінцівок, інсценування рухів пальцями, руками (молодша група), нагадування подібних випадків з життя, пригадування творів, близьких по змісту тощо).

4. Художня праця

Структура занять по виготовленню виробів із різних матеріалів

I. Підготовчий етап. Підготовка приміщення, матеріалів та інструментів до заняття.

II. Вступна частина.

1. Вступна бесіда вихователя про матеріал, з яким будуть працювати. Розповідь повинна супроводжуватись показом матеріалу. Діти обстежують матеріал, визначають його властивості і особливості обробки.

2. Повідомлення теми і показ зразка виробу.

3.Розгляд і аналіз зразка виробу, показ прийомів її створення.

До аналізу залучають дітей, викликають у них бажання висловлювати пропозиції про послідовність виконання завдань. Вихователь коректує відповіді.

4.Встановлення поетапної послідовності виготовлення виробу, планування ходу роботи.

5.Вибір способів з'єднання частин виробу.

6. Підбір матеріалів і інструментів для роботи.

III. Основна частина.

Виготовлення виробів. В процесі праці вихователь здійснює контроль за працею дітей, слідкує за дотриманням ними правил техніки безпеки при користуванні інструментами, надає дітям, які потребують необхідну допомогу, позбуджує їх до самостійного

пошуку шляхів удосконалення конструкції виробу, її прикрашення, стимулює прояв дружніх взаємовідношень між дітьми в ході виконання завдання.

IV. Заключна частина.

Аналіз готової іграшки, в процесі якої у дітей формують вміння оцінювати результати своєї праці і роботи товаришів.

V. Прибирання робочих місць, інструментів та матеріалів.

Примірна схема аналізу заняття з художньої праці

1. Як організовано дітей до заняття? Чи були забезпечені діти необхідними матеріалами і інструментами?

2. Як повідомлено тему? Що для цього використано? (*загадку, вірш, сюрпризний момент, бесіду і т.д.*)

3. Як проаналізувати виріб (*зразок*)? На що звернуто особливу увагу? Чи вказано на призначення виробу?

4. Які прийоми використані для показу і пояснення послідовності виконання виробу?

5. Активність дітей під час пояснення.

6. Як проведено закріплення пояснення? Чи зрозуміли діти процес і послідовність виготовлення виробу?

7. Яка тривалість вступної частини заняття?

8. Як діти активно включились в самостійну роботу (*самостійно, швидко, чи не очікують допомоги дорослого*)?

9. Керівна роль дорослого під час самостійної роботи дітей. Як організував дітей на самостійну роботу? Чи стежить за діяльністю всієї групи і кожної дитини окремо? Чи дає додаткове пояснення, вказівки? Чи дбає про правильну поставу дітей, дотримання правил техніки безпеки?

10. Як діти справляються з роботою? Що цьому сприяє? Що є причиною невиконання завдань?

11. Як проведено аналіз дитячих робіт? Яка активність дітей в процесі аналізу? Чи звертається увага на прояв творчості?

12. Яка якість дитячих робіт?

13. Чи всі програмні завдання були вирішені на занятті?

14. Чи організовано прибирання робочих місць?

15. Чи раціонально, ефективно розподілено і використано час заняття?

16. Які форми, методи і прийоми були найефективнішими? Чому?

17. Які були недоліки на занятті?

18. Висновки, пропозиції, побажання.

5. Методика логіко-математичного розвитку ***Варіанти структури занять з методики логіко-математичного розвитку***

1-й варіант

1. Повторення з метою введення дітей в нову тему – 2-4 хв.
2. Розгляд нового матеріалу.
3. Повторення раніше засвоєного матеріалу.

2-й варіант

1. Проведення роботи по вивченню нової теми.
2. Продовження вивчення попереднього матеріалу або його закріплення.
3. Повторення раніше пройденого.

3-й варіант

1. Закріплення матеріалу по новій темі.
2. Закріплення 3-4 раніше вивчених програмних завдань

Примірна схема аналізу заняття з логіко-математичного розвитку

I. Відповідальність програмового змісту заняття вимогам програми в дошкільного закладу (для вікової групи):

- а) підбір програмних завдань, їх доступність, кількість;
- б) сприяння подачі нових та закріплення набутих знань, умінь і навичок;
- в) сприяння програмового змісту заняття розвитку розумових здібностей (математичних уявлень і узагальнень, пізнавальних інтересів у дітей);
- г) поєднання навчальної і виховної мети.

II. Підготовка вихователя до заняття

- а) використання методичної літератури;

а) підбір і виготовлення наочного матеріалу (демонстраційного і роздаткового). Його відповідність педагогічним, гігієнічним вимогам.

III. Підготовка дітей до заняття:

- а) створення інтересу до заняття;
- а) роль чергових під час заняття.

IV. Хід заняття.

1. Початок заняття :

- а) пояснення мети (в старшій групі);
- б) створення ігрової ситуації (в молодших групах).

2. Місце вивчення нового матеріалу.

3. Тривалість кожної частини заняття.

4. Методичні прийоми, використані під час проведення заняття.

5. Використання наочних прийомів, дії при навчанні (накладання, прикладання, вимірювання, добору обстеження, порівняння).

6. Використання дидактичного матеріалу (сприяння засвоєнню програмного матеріалу, активізація дітей та їх самостійної діяльності).

7. Стан дитячого колективу під час заняття (стійкість уваги, інтерес, активність, самостійність, організованість).

8. Індивідуальна робота з дітьми (активізація мислення під час перевірки самостійного виконання завдання).

9. Рівень підготовки вихователя до заняття (знання методики виховання, дошкільної дидактики, методики формування математичних уявлень).

10. Педагогічна майстерність вихователя (тон, мова, правильне використання математичної термінології).

Навчально-методичне видання

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ
ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ
(ПРАКТИКИ В ДОШКІЛЬНИХ ГРУПАХ)**

Укладачі: А.К. Микуліна, Н.М. Русин, Н.І. Черепаня

Тираж 30 пр.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і
розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 4916 від
16.06.2015 р.

Редакційно-видавничий відділ МДУ, 89600,
м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>